

ОЛГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ТА ПРИВАТНИХ СТРУКТУР В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІ- ОНУВАННЯ ЕКОТЕХНОПАРКУ

О.В. Маряшева. Организационная модель взаимодействия государственных и частных структур в обеспечении функционирования экотехнопарка. Разработана схема взаимодействия государственных и частных структур в организационном обеспечении функционирования экотехнопарка. Раскрыт финансово-экономический смысл организации экотехнопарка.

O.V. Maryasheva. Organizational model of interaction of the state and private structures in provision of ecotechnopark's functioning. The scheme of interaction of the state and private structures in organizational provision of ecotechnopark's functioning is worked out. Financial-economic essence of the ecotechnopark's organization is revealed.

Сучасні інноваційні процеси, що вимагають високопрофесійного менеджменту, диктують доцільність застосування нових форм управління в інноваційній діяльності.

Ефективними організаційними формами співробітництва промислових та екологічних фірм з навчальними закладами є екологічно орієнтовані технопарки (екотехнопарки). Їх розвиток фахівці пов'язують із значними досягненнями і технологічними вибухами за останні роки. Створення таких структур означає якісно нове бачення умов реалізації та забезпечення інноваційних процесів і створення сприятливого середовища, в якому наукові ідеї перетворюються на унікальну конкурентоспроможну науково-технічно-екологічну продукцію, здійснюють черговий ривок у галузі новітніх технологій. Визначальним принципом діяльності будь-якої інноваційної структури є націленість на високотехнологічний ринковий продукт [1].

Функціонування екотехнопарків створює сприятливе середовище для творчої праці та оперативного впровадження наукових результатів у виробництво, скорочує цикл “наука — техніка — виробництво”, прискорюючи тим самим економічний розвиток регіонів і суспільства загалом.

В екотехнопарку вчені і менеджери повинні працювати бік у бік для досягнення якнайкращих результатів. Саме цей принцип є запорукою досягнення успіху екотехнопарком.

Проект створення екотехнопарку підтримується трьома силами: комерційними структурами (як вітчизняними, так і іноземними), владою країни і міста, а також вищими навчальними закладами. Організаційним ядром екотехнопарку на першій стадії проекту може виступати декілька десятків українських і зарубіжних компаній — членів наукової ради внз, готових виступити як майбутні партнери екотехнопарку і зацікавлених в його найшвидшому розвитку.

Основними видами діяльності екотехнопарку є: проведення науково-дослідних, дослідно-конструкторських, інформаційних досліджень і розробок в галузі екології; впровадження даних розробок у виробництво; продаж кінцевого наукомісткого і екологічно чистого продукту; надання інформаційних, консультаційних і експертних послуг в галузі екології; організація лекційних курсів з різної тематики [2].

За переходу вітчизняної економіки до ринкових відносин успішна діяльність науково-технологічних парків та інших інноваційних структур в регіоні залежить від розвитку в ньому виробничої і соціальної інфраструктури, яка охоплює інноваційні банки, наукові та ризикові фонди, консультаційні й посередницькі фірми, що здійснюють функції менеджменту і маркетингу, комерційні центри і спеціальні приміщення для наукомістких фірм і передбачає забезпечення вчених і спеціалістів парку всім необхідним для продуктивної роботи і відпочинку.

Ефективність діяльності технопарків залежить від науково-методичного та організаційного забезпечення наукових і технологічних проектів, плідної взаємодії державних органів влади, наукових, фінансових і громадських структур, інноваційних центрів та бізнес-інкубаторів.

вала всі функції, пов'язані як з адміністративно-технічними, так і з науково-методичними видами робіт.

Відособленість. Важливі напрями діяльності, без яких буде неможливо або ускладнено успішне функціонування екотехнопарку, повинні забезпечуватися самостійною організацією — управляючою компанією. Забезпечуючі діяльність екотехнопарку функції можуть виконуватися різними організаціями, що є партнерами управляючої компанії. Компанія, що здійснює управління діяльністю екотехнопарку, повинна мати право оперативного розпоряджатися ввіреним їй майном в рамках своєї статутної діяльності.

Контроль. Організаційна схема повинна забезпечити, щоб діяльність всіх організацій, що знаходяться на території екотехнопарку, здійснювалася в необхідних для екотехнопарку напрямках, сприяла його успіху і розвитку. Екотехнопарк повинен зберігати свій науково-інноваційний профіль.

Здійсненність. Створювана організаційна модель повинна забезпечити можливість приступити до реалізації проекту без істотних законодавчих змін, але і мати можливість підстроїтися під заплановані перспективи законодавства.

З рисунка видно, що екотехнопарк взаємодіє з багатьма структурними ланками.

Вищою ланкою управління екотехнопарку є державні структури.

Матеріально-технічна, соціально-культурна, сервісна, фінансова й інші частини екотехнопарку складають його основу. Саме дана частина структури екотехнопарку забезпечує його спеціалізацію. Тут до складу матеріально-технічної бази входять об'єкти, які в мінімально достатньому обсязі забезпечують комфортне середовище і успішну діяльність екотехнопарку — науково-дослідний центр, бізнес-інкубатор, центр підтримки, адміністративний корпус, офісний центр компаній-партнерів та ін.

Бізнес-інкубатор в свою чергу є теж організаційною структурою, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів.

Партнерами бізнес-інкубаторів є:

— місцеві органи влади, які можуть сприяти його організації, надати йому статус бізнес-інкубатора, забезпечити необхідну підтримку, якщо з'являються бюрократичні перешкоди;

— об'єднання підприємців регіону (союзи, гільдії, асоціації, фонди), що мають авторитет у підприємницьких колах, впливають на формування економічної політики, визначають пріоритети та перспективи розвитку регіону;

— банки та інші кредитні установи, що можуть стати джерелом залучення інвестицій для новостворених підприємств через бізнес-інкубатор;

— наукові установи та вищі навчальні заклади, що можуть сприяти залученню нових кадрів підприємств, висококваліфікованих фахівців — менеджерів, фінансистів, економістів, інженерів, розробників ноу-хау, технічних і технологічних новацій, а також базові установи для проведення навчання і перепідготовки (тренінгу) працівників компанії, для налагодження ділових контактів, обміну досвідом, знаннями, відшукування ніш ринків та ін.

Виробничо-господарська структура парку складається з систем енерго- та водопостачання, транспорту, зв'язку, складського господарства, центрів торгівлі засобами виробництва.

Економічна структура екотехнопарку представлена такими складовими, як фонди підтримки підприємництва зі своїми програмами, проектами, інформацією та інвестиціями, запропонованими екотехнопарку, банки, маркетингові центри, посередницькі фірми, консалтингові центри, страхові компанії, аудиторські фірми, бізнес-центри, лізингові компанії, венчурний фонд, а також підприємці та промислові підприємства, зокрема малі та середні науково-виробничі підприємства та ін.

Науково-технічна структура — це інформаційно-обчислювальні центри, центри науково-технічних послуг, інжинірингові фірми, вищі навчальні заклади, наукові структури, бізнес-школи.

Спеціалізований вищий навчальний заклад — це головна кадрова структурна ланка екотехнопарку. Саме він готує фахівців, реалізує фундаментальні наукові розробки, забезпечує нау-

ковий супровід проектів. Наукові структури забезпечують екотехнопарк розробками, а у бізнес-школах здійснюються перенавчання, перекваліфікація кадрів.

Що стосується зовнішніх партнерів екотехнопарку, то ця структура представлена такими ланками: зовнішні консалтингові фірми з їх консультаціями екотехнопарку, різні фінансові інституції, які можуть запропонувати екотехнопарку кредити, методики, аудит, гранти, венчурне фінансування інноваційно-інвестиційних проектів та ін., а також зовнішні партнери-підприємці з їх інвестиційними вкладками в розвиток діяльності екотехнопарку.

Слід відмітити, що якщо до організаційної моделі екотехнопарку додати ще таку структурну ланку, як міське господарство (тобто це може бути жила забудова, об'єкти соціального призначення, а саме: крамниці, дитячі заклади, школи, спортивні споруди, об'єкти культури, сади, парки), то мова вже буде йти про організаційну структуру екотехнополісу.

Таким чином, кожний з учасників відіграє певну роль у функціонуванні екотехнопарку, без жодного з них неможливо досягти позитивних результатів. Саме партнерські зобов'язання дають змогу створити гармонійну систему управління і регулювання інноваційного розвитку як на державному, так і на регіональному, а разом з тим — глобальному рівнях, як за галузями, так і за всіма взаємопов'язаними виробництвами [4].

Для запропонованої організаційної моделі екотехнопарку характерна переорієнтація впливу прямого втручання на узгоджену й ініціативну співпрацю. Його основна ідея полягає у взаємній координації роботи, коли різні за функціональними характеристиками і призначенням суб'єкти досягають спільної мети, підвищуючи ефективність власної роботи, прискорюючи отримання запланованих результатів, впроваджуючи нові технології, сприяючи одержанню необхідних фінансових ресурсів, започатковуючи конкурентні засади в розподілі й виконанні контрактів, формуючи оптимальну структуру виробництва продукції, реалізуючи загальнодержавну стратегію інноваційного зростання. Тільки на таких засадах екотехнопарк зможе цілеспрямовано і ефективно використовувати свій капітал, прискорюючи впровадження нових технологічних процесів, мінімізуючи втрати від конкуренції, сприяти розвитку глобального оточення.

Запропонована організаційно-економічна схема та внутрішні й зовнішні фінансово-економічні відносини екотехнопарку дають можливість успішно вирішити комплекс важливих народногосподарських завдань, а саме [5]:

- виробництва конкурентоспроможної екологічної продукції;
- збільшення експортного потенціалу регіону;
- збільшення частки наукомісткої продукції та наукомістких секторів економіки;
- підвищення ефективності виробництва за рахунок зменшення ресурсомісткості продукції;
- зменшення потреб у первинних ресурсах;
- отримання можливостей створити додаткові робочі місця;
- підвищення іміджу регіону за рахунок спеціалізації на випуску суспільно необхідної продукції екологічного призначення.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що подальшого розвитку та поглиблення потребують такі питання, як організаційно-економічні відносини як усередині екотехнопарку, так і в масштабах реальної економічної системи, економічний і фінансовий механізм функціонування діяльності екотехнопарку, нормативно-правова база екотехнопарку, виробнича структура, наукова структура та ін.

Література

1. Сазонов И. Технопарк, специализированный в области информационных технологий (ИТ-парк), на базе СПбГУТ им. проф. А. Бонч-Бруевича // Инновации. — 2005. — № 9 (86). — С. 39 — 44.
2. Емельянов В.А. Рыночная активность предприятия. — М.: Наука, 2005. — С. 36 — 43.
3. Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 р. № 991 // Відом. Верх. Ради України. — 1999. — № 40. — Ст. 363.

4. Маряшева О.В. Партнерство як принцип формування сучасних структур інноваційного розвитку // Вісн. соц.-екон. дослідж. — Одеса: ОДЕУ, 2006. — Вип. 22. — С. 252 — 256.
5. Маряшева О.В. Екополіс як системний напрямок вирішення екологічних проблем Одещини // Вісн. соц.-екон. дослідж. — Одеса: ОДЕУ, 2005. — Вип. 21. — С. 156 — 160.

Надійшла до редакції 21 лютого 2007 р.